

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом по ХДАК

від 15.09.23р.

в.о.ректора Н.О.РЯБУХА

ПОРЯДОК
НАВЧАННЯ ТА СУПРОВОДУ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ
У ХАРКІВСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ АКАДЕМІЇ КУЛЬТУРИ

ХАРКІВ-2023

І.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Порядок навчання та супровід осіб з особливими освітніми потребами у Харківській державній академії культури (далі Порядок) регламентує організацію навчання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами , а також формування у Харківській державній академії культури (далі Академія) інтегрованого освітнього середовища шляхом впровадження комплексу заходів,що забезпечують повноцінне залучення таких здобувачів у освітній процес для здобуття ними вищої освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.
2. Порядок розроблено відповідно до Конституції України, законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Порядку організації інклюзивного навчання в закладах вищої освіти”, затвердженого постановою КМУ від 10 липня 2019 року №635, інших нормативних актів у сфері освіти, Конвенції ООН про права інвалідів тощо.
3. Академія надає освітні послуги здобувачам вищої освіти з особливими освітніми потребами на основі рівності з іншими здобувачами вищої освіти, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, а також від інших обставин, із застосуванням особистісно-орієнтованих методів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти з особливими потребами, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувача вищої освіти з особливими освітніми потребами (за наявності), виданого інклюзивно-ресурсним центром.
4. У цьому Порядку терміни вживаються в такому значенні:
 - **інклюзія**-процес, який полягає в позитивному середовищі, сприйняття індивідуальних особливостей розвитку особистості не як проблеми, а як можливостей для розвитку, або процес реального залучення здобувачів вищої освіти з особливими потребами до начального процесу в Академії, або особлива система навчання, яка передбачає індивідуальний підхід до студентів усіх нозологій, відповідно до їх потреб;
 - **інклюзивне навчання**-система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників;
 - **здобувач освіти з особливими потребами (далі-Здобувач)**- особа з особливими освітніми потребами , яка здобуває освіту в Академії і потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на вищу освіту;

- **інклюзивне освітнє середовище**- простір Академії, в якому забезпечується сукупність умов, способів і засобів реалізації освітнього процесу для спільного навчання, виховання та розвитку Здобувачів з урахування їхніх потреб та можливостей, в якому Здобувачі можуть вільно пересуватись, навчатись, розвиватись і спілкуватись;
- **змішана група**- група в Академії, де поряд з іншими здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами;
- **група супровід**- система заходів, що мають забезпечити рівний доступ до навчання, тобто усунення або мінімізація проблем у навчанні для Здобувачів. Супровід охоплює процес підготовки до вступу, допомога в дотриманні процедури вступу, подальшого навчання в Академії, а також передбачає підтримку зв'язків із випускниками та моніторинг їхнього працевлаштування. Забезпечення супроводу Здобувачів дозволяє їм діяти на рівних правах з іншими здобувачами вищої освіти, але без надання переваг.

II. ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ АКАДЕМІЇ

2.1. Формувати умов для здобуття Здобувачами якісної освіти в Академії реалізується через:

- ✓ розвиток матеріально-технічної бази Академії з урахуванням потреб Здобувачів;
- ✓ забезпечення здобувачів належним супроводом на всіх етапах взаємодії з Академією;
- ✓ організація освітнього процесу з використанням сучасних інформаційних технологій;
- ✓ формування у спільноті Академії недискримінаційного ставлення до Здобувачів.

2.2. Матеріально-технічна база Академії

2.2.1 Для комфортного навчання в Академії Здобувачі мають право використовувати індивідуальні технічні засоби, зокрема, слухові апарати, ноутбуки тощо.

2.2.2. Для забезпечення освітнього процесу Здобувачів може використовуватись платформа дистанційного навчання та інші електронні засоби, на яких розміщено комплект навчальних матеріалів за освітніми компонентами освітніх програм.

2.2.3. Навчальні аудиторії Академії обладнуються, за потреби, спеціальними технічними засобами, зокрема системами підсилення звуку та мультимедійними дошками.

2.2.4. Для Здобувачів із проблемами пересування (із вадами опорно-рухового апарату, зору, ДЦП та інші), освітній процес організовується у навчальних приміщеннях з безбар'єрним доступом. Архітектурна (пам'ятки архітектури місцевого значення) безбар'єрність зовнішнього і внутрішнього простору Академії поступово забезпечується з урахуванням фінансових можливостей Академії та технічних можливостей його архітектурної адаптації і передбачає, з поміж іншого:

- - спорудження пандусів та/або наявність переносних;
- - усунення порогів;
- - встановлення спеціальних поручней уздовж сходинок;

- -забезпечення належної ширини дверей, проходів між столами;
- -створення належних санітарних умов та обладнання санітарних вузлів ,встановлення виносних біотуалетів тощо;
- -встановлення кнопок виклику та тактильних досок ,та інших необхідних вказівників тощо.

2.2.5. У разі неможливості повного пристосування наявних будівель, споруд та приміщень Академії до потреб Здобувачів, здійснюється їх часткове пристосування.

2.2.6. Для організації самостійної роботи Здобувачам надається доступ до електронних ресурсів бібліотеки.

2.3.Організація супроводу Здобувачів

2.3.1. Супровід Здобувачів в Академію реалізується через низку освітніх послуг,якими вони можуть користуватися за допомогою інших осіб. При цьому враховуються психофізичні особливості осіб різних нозологій; їх потреба у компенсації сенсорних вад,що заважають сприймати навчальний матеріал; соціально-психологічні фактори,що ускладнюють інтеграцію Здобувачів в академічне середовище; потреби у фізичній реабілітації та інше.

2.3.2. Супрвід Здобувачів здійснюється за такими напрямками:

- -технічний;
- -педагогічний:
- -психорлогічний:
- -фізкультурно-спортивний:
- -соціальний;
- -професійна адаптація.

- Технічний супровід-полягає у забезпеченні Здобувачів адаптивними технічними засобами та спеціальними технологіями навчання,він має компенсувати функціональні обмеження Здобувачів і забезпечувати їм доступ до якісної вищої освіти.Технічний супровід здійснюється кафедрами, на освітніх програмах, на яких навчаються Здобувачі, за консультативної підтримки психологічної служби, студентського самоврядування та волонтерами з числа академічної спільноти Академії.

- Педагогічний супрвід полягає у оптимізації викладання навчального матеріалу у максимально сприятливій для Здобувачів формі впровадження сучасних педагогічних технологій навчання, забезпечення навчально-методичними матеріалами. На всіх етапах педагогічного супроводу передбачається індивідуальний супровід Здобувачів з метою допомоги у розв'язанні індивідуальних проблем опанування освітніх компонентів.

Педагогічний супровід здійснюють кафедри, які забезпечують викладення відповідних освітніх компонентів.Для Здобувачів із сенсорними вадами навчальні матеріали переводяться

в альтернативний формат, зручний для сприйняття. Це означає застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для Здобувачів методів та способів спілкування, із залученням відповідних фахівців і науково-педагогічних працівників, а також максимально можливе забезпечення доступності інформації в різних форматах (українська жестова мова, шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат, аудіоформат та інше)

- Психологічний супровід полягає у з'ясуванні психологічних особливостей Здобувачів, зміцненні та збереженні їхнього психологічного здоров'я, надання їм необхідної допомоги з адаптації до інтегрованого освітнього середовища, сприянні особистісному розвитку, та передбачає:

- надання психологічної допомоги Здобувачам під час їх адаптації до умов провадження освітнього процесу в Академії;

- підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, представників адміністрації та допоміжного персоналу;

- соціально-психологічну діагностику, моніторинг особистісного розвитку і соціальної ситуації розвитку Здобувачів, прогнозування змін освітньої ситуації та визначення її основних тенденцій;

- проектування і соціально-технологічну корекцію розвитку Здобувачів. Психологічний супровід в межах своїх компетенцій здійснюється психологом Академії.

- Соціальний супровід полягає у заходах, спрямованих на забезпечення соціалізації Здобувачів, зокрема їх соціально-побутової, соціально-культурної та соціально-трудової адаптації.

Основною функцією цього блоку є подолання соціальної ізоляції Здобувачів, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення їх до всіх сфер академічного та суспільного життя. Соціальний супровід здійснюється психологом Академії та іншими структурними підрозділами, органами студентського самооб'єднання та залученими фахівцями, і передбачає:

- інформаційно-просвітницьку діяльність, спрямовану на формування толерантного ставлення до Здобувачів у освітньому середовищі Академії;

- консультативно-методичну допомогу всім учасникам освітнього процесу;

- Фізкультурно-спортивний супровід полягає у заохоченні Здобувачів до активних занять фізичною культурою за окремими видами спорту, участі у змаганнях різного рівня та параолімпійському русі, має на меті зміцнення мотивації до здорового способу життя та передбачає поліпшення психофізичного стану Здобувачів і підвищення їх інтелектуальної працездатності. Супровід здійснюється викладачами кафедри фізичного виховання.

- Професійна адаптація полягає у забезпеченні Здобувачів додатковими можливостями в

межах підготовки через їхнє залучення до роботи у Науковому товаристві Академії. Цей супровід здійснює випускова кафедра, навчальний відділ.

Усі перелічені складові системи супроводу вступають у дію поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

III. ГРУПА СУПРОВОДУ

3.1 Для організації і контролю реалізації супроводу у навчальних структурних підрозділах, за розпорядженням керівника, за потреби створюється група супроводу (далі Група). До Групи залучаються науково-педагогічні працівники навчального структурного підрозділу, психолог, працівники деканату. Групу очолює один з проректорів та/або його заступників.

3.2. Група співпрацює з структурними підрозділами Академії щодо:

-організація інклюзивного навчання та забезпечення технічного супроводу Здобувачів;

-розробка індивідуального навчального плану Здобувача та надання методичної допомоги щодо організації освітнього процесу Здобувачів;

-проводить моніторинг виконання Здобувачами індивідуального навчального

плану, обґрунтовано рекомендує зміни до нього з урахуванням потреб Здобувачів;

-проводить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування толерантного ставлення до Здобувачів;

співпрацює з медичними установами, закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями з метою провадження діяльності, спрямованої на здійснення супроводу Здобувачів;

-забезпечує надання психологічної підтримки здобувачів.

3.3. Індивідуальний навчальний план Здобувачів розробляється згідно чинних вимог. При цьому, обов'язковим є урахування рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку Здобувача (за наявності).

3.4. Супровід в Академії можуть здійснювати батьки (інші законні представники) або особи, уповноважені ними, соціальні працівники (робітники), волонтери.

IV. ІНКЛЮЗИВНІ ТА ЗМІШАНІ ГРУПИ.

4.1. Здобувачі навчаються в Академії переважно у змішаних групах.

4.2. Інклюзивна група може створюватися в Академії в окремо обґрунтованих випадках на підставі письмових звернень Здобувачів або їхніх батьків (інших законних представників), а також індивідуальної програми реабілітації осіб з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність у таких осіб особливих освітніх потреб.

4.3. Утворення інклюзивної групи в Академії та припинення її діяльності здійснюється у встановленому порядку згідно нормативних вимог до граничної чисельності здобувачів вищої освіти в одній групі, а також виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної

діяльності таких Здобувачів, спеціальності, пристосованості акдиторій тощо.

V. ФІНАНСУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОСТІ НАВЧАННЯ.

5.1. Академія надає освітні послуги Здобувачам за рахунок коштів державного бюджету, інших не заборонених законодавством джерел фінансування.

VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Порядок навчання та супровід осіб з особливими освітніми потребами у Харківській державній академії культури вводиться в дію наказом ректора.

6.2. Зміни та доповнення до Порядку навчання та супровід осіб з особливими освітніми потребами у Харківській державній академії культури вносяться наказом ректора.

Проректор з ГР

Скрицька М.В.